

van [geïntimeerde], aangezien hij in dat geval geen recht heeft op een voorwaardelijk pensioen op grond van de aanvullingsregeling 55min en zijn te bereiken ouderdomspensioen alsdan met het bedrag van dat voorwaardelijke pensioen – in vergelijking met het uniforme pensioenoverzicht uit 2012 feitelijk met meer dan de helft – wordt verlaagd, terwijl uit niets blijkt dat [geïntimeerde] binnen de voor hem geldende termijn zich ervan bewust is geweest dat hij die gevolgen kon ecarteren door het aanvragen van vrijwillige voortzetting voor de duur van nauwelijks meer dan een half jaar (tot aan het bereiken van de 60-jarige leeftijd).

3.14. Onder bovenbeschreven omstandigheden, tezamen en in onderlinge samenhang beschouwd, is het beroep van Bpf Bouw op de overschrijding van de termijn van negen maanden door [geïntimeerde] naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar, zoals ook de kantonrechter heeft geoordeeld. Noch het doel van de aanvullingsregeling 55min – het mogelijk maken van uittreding vóór de 65-jarige leeftijd –, noch de oplettendheid die volgens Bpf Bouw bij het eindigen van zijn dienstverband van [geïntimeerde] zelf mocht worden verwacht, noch het belang bij behoud van draagvlak voor de aanvullingsregeling 55min binnen de sector bouwnijverheid, noch hetgeen Bpf Bouw voor het overige heeft aangevoerd, rechtvaardigt een andersluidend oordeel. Dit brengt mee dat [geïntimeerde] jegens Bpf Bouw aanspraak heeft op vrijwillige voortzetting van de aanvullingsregeling 55min voor eigen rekening vanaf 16 januari 2012, ongeacht de overschrijding van de voorgeschreven termijn voor het doen van een verzoek daartoe. De bij het bestreden vonnis gegeven verklaring voor recht, waarmee deze aanspraak is erkend, wordt daarom in stand gelaten, mede in aanmerking genomen dat tussen partijen geen geschil bestaat over de vrijwillige voortzetting van de voor [geïntimeerde] geldende pensioenregeling bij Bpf Bouw – ook – voor het overige, welke verdere voortzetting in de gegeven verklaring voor recht is begrepen.

3.15. De slotsom uit het bovenstaande is dat de grieven niet tot de vernietiging van het bestreden vonnis kunnen leiden en dat dat vonnis dus zal worden bekrachtigd. Geen grond is aanwezig om aan de gegeven verklaring voor recht de voorwaarde te verbinden dat [geïntimeerde] de voor vrijwillige voortzetting – van de aanvullingsregeling 55min – verschuldigde premie aan Bpf Bouw betaalt, zoals Bpf Bouw bij de memorie van grieven heeft verzocht, aangezien [geïntimeerde] zich onomwonden tot betaling van die premie bereid heeft verklaard en, mede hierom, niet valt in te zien dat Bpf Bouw bij oplegging van de genoemde voorwaarde voldoende belang heeft. Als de in het ongelijk gestelde partij zal Bpf Bouw worden veroordeeld in de kosten van de procedure in hoger beroep.

4 Beslissing

Het hof:

bekrachtigt het vonnis waarvan beroep;

veroordeelt Bpf Bouw in de kosten van het geding in hoger beroep, tot op heden aan de zijde van [geïntimeerde] begroot op € 314,- aan verschotten en € 1.341,- voor salaris advocaat.

PJ 2018/120

KLACHTENINSTITUUT FINANCIËLE DIENSTVERLENING (GESCHILLENCOMMISSIE)

16 januari 2018, nr. 2018-043

(Mr. M.L. Hendrikse)

met red. aant. mr. W.P.M. Thijssen

Art. 10a, 63a, 63b, 81 PW; art. 7c, 7d, 7e en Hoofdstuk 5a Besluit uitvoering PW en Wet verplichte beroepspensioenregeling; art. 43.2 Reglement Geschillencommissie financiële dienstverlening; art. 3:160 Wft; art. 24, 25 Rv

Verzekeraar niet verplicht tot volledige transparantie omtrent kosten bij aankoop gegarandeerde uitkering.

In deze procedure lag aan de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening de vraag voor of een verzekeraar bij aanwending van een pensioenkapitaal op de pensioendatum voor gegarandeerde pensioenen volledig transparant dient te zijn ten aanzien van de in rekening gebrachte kosten. Dat was naar het oordeel van de Geschillencommissie niet het geval omdat een verzekeraar beleidsvrijheid toekomt ten aanzien van het bepalen van de prijs van zijn product, gezien het feit dat de consument exact wist welke pensioenen hij bij de

verzekeraar kon verzekeren. Daarom was van misleiding geen sprake, mede gezien het feit dat al dan niet met behulp van een adviseur bij andere verzekeraars offertes hadden kunnen worden gevraagd.

Redactionele aantekening

Deze uitspraak lijkt in lijn met het aan het Nederlandse algemene vermogensrecht ten grondslag liggende beginsel van de contractvrijheid, die slechts wordt beperkt door het bepaalde in art. 3:40 BW (strijd met de goede zeden, de openbare orde of dwingende wetsbepalingen). Ik plaats desondanks één kanttekening en maak één opmerking.

In verband met toetsing aan dwingend recht valt op dat de verzekeraar wel wees op het “shoprecht” van art. 81 PW (zie de laatste alinea onder 2.2; de verplichting om het shoprecht te vermelden is expliciet opgenomen in art. 7a aanhef en onder c van het Besluit uitvoering PW en Wet verplichte beroepspensioenregeling), maar niet op de keuzemogelijkheid voor aankoop van een variabele uitkering (art. 63b lid 1 PW) of het feit dat de verzekeraar geen variabele uitkering wenste aan te bieden (art. 63b lid 3 PW), maar dat met gebruikmaking van het shoprecht bij een andere verzekeraar eventueel wel een variabele uitkering zou kunnen worden verzekerd. Mogelijk bleef dit aspect in de procedure buiten beschouwing omdat daaromtrent geen geschil was opgeworpen (het geschil was beperkt tot de hoogte van de kosten, zie 3.1). De Geschillencommissie brengt gezien het bepaalde in art. 43.2 van het Reglement Geschillencommissie financiële dienstverlening bindend advies uit naar Nederlands recht. Indien daartoe ook het procesrecht behoort of de beginselen van procesrecht behoren, zou kunnen worden gesteld dat gezien het feit dat door de consument kennelijk niet was gesteld dat de verzekeraar niet aan de informatieplicht van art. 63b lid 3 PW had voldaan, de Geschillencommissie in lijn van art. 25 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering de rechtsgronden niet ambtshalve kon invullen, omdat de feiten op dit punt niet mochten worden aangevuld op grond van art. 24 Rv. Toch zou wellicht kunnen worden gesteld dat de Geschillencommissie de nalatigheid van de verzekeraar op dit punt had moeten toetsen in het kader van toetsing van de grenzen van de beleidsvrijheid van de verzekeraar in het licht van art. 3:40 BW. Die beleidsvrijheid gaat immers niet zo ver, dat niet aan een dwingendrechtelijke informatieplicht zou behoeven te worden voldaan. Zie ook Rechtbank Rotterdam 19 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:5687 waarin de rechtbank oordeelde dat de informatieplicht van een verzekeraar op grond van derde richtlijn Leven verder kan gaan dan verplichting voortvloeiend uit de RIAV-1994, maar waarin geen verplichting tot explicitering van risicopremies en het hefboomeffect werd aangenomen en geen sprake was van schending van een zorgplicht door de verzekeraar. Zie verder recent Rechtbank Noord-Holland 27 juni 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:5374 inzake de beoordeling van de kosten in een pensioenverzekering en de informatieverstrekking door de verzekeraar met als conclusie dat de verzekeraar de verzekeringsovereenkomst correct was nagekomen.

Vervolgens nog een opmerking naar aanleiding van Gerechtshof Den Haag 8 mei 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:958 waarin werd geoordeeld dat een bedrijfstakpensioenfonds in het kader van het aannemen van een waardeoverdracht had moeten informeren over de kortingsmogelijkheid, omdat niet kon worden aangenomen dat deze een feit van algemene bekendheid was. Gegeven die uitspraak doet een verzekeraar die een “gegarandeerde” uitkering aanbiedt er verstandig aan te vermelden dat de uitkering aan korting onderhevig kan zijn, indien over de verzekeraar de noodregeling wordt uitgesproken (art. 3:160, lid 1 Wet op het financieel toezicht). Zie ook art. 43 lid 1 aanhef en onder d PW, gericht op pensioenfondsen. Die kortingsmogelijkheid bij verzekeraars lijkt zeker geen feit van algemene bekendheid als moet worden aangenomen dat de kortingsmogelijkheid van pensioenfondsen niet als zodanig kan worden aangemerkt.

mr. W.P.M. Thijssen

Consument
tegen

Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., gevestigd te Rotterdam, verder te noemen Verzekeraar.

Samenvatting

Pensioenverzekering. De Commissie staat voor de vraag in hoeverre Verzekeraar een verwijt kan worden gemaakt ten aanzien van de wijze waarop hij Consument heeft geïnformeerd met betrekking tot de

kosten die gemeoid zijn met de aankoop van het Actief Pensioen. Deze klacht treft geen doel. Voorts rust naar het oordeel van de Commissie in het onderhavige geval waarin sprake is van een volledig gegarandeerde uitkering, op Verzekeraar niet de verplichting om het in de offerte genoemde totaalbedrag aan kosten nader uit te splitsen. De Commissie kan er bovendien niet aan voorbijgaan dat een verzekeraar de beleidsvrijheid heeft om zelf de prijs van zijn product te bepalen. Wat Consument voor deze prijs zou kunnen krijgen was duidelijk. Van misleiding door Verzekeraar is dan ook geen sprake. Daarnaast stond het Consument vrij om – al dan niet door tussenkomst van een adviseur – bij meerdere verzekeraars een voorstel op te vragen om op die manier te bepalen welke maatschappij het meest gunstige pensioen kon aanbieden. Vordering is afgewezen.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument ingediende klachtformulier met bijlagen van 12 april 2017;
- het verweer van Verzekeraar van 13 juli 2017;
- de repliek van Consument van 29 augustus 2017;
- de dupliek van de Bank van 19 september 2017.

De Commissie stelt vast dat partijen haar advies als bindend zullen aanvaarden.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

Bij de beoordeling van de klacht gaat de Commissie uit van de volgende feiten.

2.1 Consument ontving van Verzekeraar, zonder tussenkomst van een adviseur, op 14 maart 2017 een offerte voor het Actief Pensioen. Dit voorstel was gebaseerd op een gelijkblijvend levenslang ouderspansioen en partnerpensioen.

2.2 In dit voorstel zijn onder andere de volgende passages opgenomen:

“Hoeveel pensioen ontvangt u straks?

U heeft vanaf 1 april 2017 recht op een bruto pensioen van € 1.605,86 per maand. Vanaf dat moment ontvangt u dit bedrag zo lang u leeft. Na de ingangsdatum wijzigt de hoogte van het pensioen niet meer.

Hoeveel pensioen ontvangt uw partner als u overlijdt?

Uw partner ontvangt een partnerpensioen van € 1.124,10 per maand als u overlijdt. Dit bedrag ontvangt uw partner zo lang zij leeft.

Wat zijn de kosten voor het Actief Pensioen?

U heeft een geldbedrag van € 462.942,96 opgebouwd. Hiervan koopt u het Actief Pensioen. Op uw geldbedrag houden wij € 5.596,59 aan administratiekosten in. Deze kosten brengen wij in rekening voor onze dienstverlening, zoals het periodiek uitkeren van uw pensioen. Van het bedrag dat overblijft, koopt u het Actief Pensioen. Voor deze kosten ontvangt u dus niet nog een aparte rekening.

Hoe wordt mijn pensioen berekend?

Bij het berekenen van uw pensioen gebruiken wij een tarief dat gebaseerd is op de actuele rentestand. Op basis van dit tarief berekenen wij het maandbedrag dat u elke maand aan pensioen ontvangt. Wilt u meer informatie over hoe dit tarief is opgebouwd? Neem dan contact met ons op.

Ja, ik wil graag mijn pensioen van Nationale-Nederlanden ontvangen.

Bent u akkoord met onze offerte? Stuur dan voor 21 maart 2017 de ondertekende akkoordverklaring bij deze offerte (bij voorkeur digitaal) naar ons terug. U krijgt dan een bevestiging en wij maken alles in orde. Reageert u later dan 21 maart 2017? Dan berekenen wij uw pensioen opnieuw. Dit kan betekenen dat het pensioen dat u later ontvangt verandert.

Nee, ik kies ervoor om mijn pensioen van een andere aanbieder te ontvangen. Fijn dat u klant bij ons was. Wij vinden het jammer dat u een andere aanbieder kiest voor uw pensioen. De reden van uw keuze horen wij graag van u. Dit helpt ons om onze dienstverlening te verbeteren. U kunt dit aan ons laten weten door de akkoordverklaring terug te sturen.”

2.3 Na ontvangst van deze offerte ontstaat een discussie tussen Consument en Verzekeraar over de hoogte van de in rekening te brengen kosten. Partijen komen niet dichterbij elkaar, omdat Verzekeraar uit concurrentieoverwegingen niet bereid is om een (meer) gedetailleerde specificatie van de afzonderlijke tariefonderdelen te verstrekken.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering

3.1 Consument vordert dat Verzekeraar gehouden wordt om meer transparantie te verschaffen over de hoogte van de kosten. Voorts dienen deze kosten in verhouding te zijn met de werkelijke werkzaamheden. Consument becijfert zijn financiële schade op een bedrag van € 4.625.

Grondslagen en argumenten daarvoor

3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. Verzekeraar is toerekenbaar tekort geschoten in de nakoming van zijn zorgplicht door onvoldoende openheid te verstrekken over de hoogte van de kosten. Op die manier is het voor Consument niet mogelijk om in te schatten of de kosten reëel zijn. Daarbij komt nog dat gedurende de periode dat het pensioenkapitaal is opgebouwd ook al aanzienlijke kosten door Verzekeraar in rekening zijn gebracht.

Verweer Verzekeraar

3.3 Verzekeraar heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd: Consument is op 7 december 2016 geïnformeerd over de diverse mogelijkheden rondom de pensioen-aankoop. In maart 2017 heeft hij op zijn verzoek een aantal offertes ontvangen. In deze voorstellen zijn de pensioenbedragen, de eigenschappen van het product en ook het totaalbedrag aan kosten vermeld. Bij de offertes was een flyer gevoegd met het onderwerp ‘Hoe berekenen wij uw pensioen?’. Hierin wordt uitgebreid uitgelegd hoe het tarief is samengesteld. De kosten zijn ook onderdeel van het tarief. Verzekeraar is echter niet bereid om een nadere specificatie te verstrekken van zowel de samenstelling van dat tarief als de in rekening te brengen kosten. Consument weet met het voorstel direct waar hij aan toe is. Hij weet wat het beschikbare geldbedrag hem aan periodiek pensioen oplevert. Daarnaast is het hem bekend hoeveel kosten Verzekeraar in rekening brengt. Deze kosten worden ook toegelicht. De prijs en de tegenprestatie zijn daarmee dus direct inzichtelijk voor hem. Het staat Consument bovendien vrij om te shoppen met zijn pensioenkapitaal om zo het aanbod te vinden dat het beste aansluit op zijn wensen. Het feit dat Verzekeraar geen gedetailleerde of cijfermatige informatie over het tarief wenst te verstrekken is uiteraard niet ingegeven omdat er iets te verbergen zou zijn of op deelnemers in het duister te laten. Dit gebeurt uit concurrentieoverwegingen en om de zakelijke belangen van Verzekeraar te beschermen. Tot slot wenst Verzekeraar te benadrukken dat de kosten die Verzekeraar gedurende de opbouw van het pensioen in rekening heeft gebracht, betrekking hadden op de periode tot aan de pensioendatum. Met het bereiken van deze datum en het ter beschikking komen van het kapitaal is een einde gekomen aan de overeenkomst tussen de werkgever van Consument en Verzekeraar en de daarbij behorende kosten. Met het aankopen van pensioen wordt een nieuwe overeenkomst aangegaan, dit keer tussen Consument en Verzekeraar, waarbij opnieuw kosten worden berekend. Kosten die voortvloeien uit de ontwikkeling van het pensioenproduct alsmede de administratiekosten die met het beheer van het Actief Pensioen te maken hebben. En ondanks dat veel zaken geautomatiseerd zijn, zijn er nog steeds medewerkers nodig voor bepaalde administratieve handelingen.

4. Beoordeling

4.1 De Commissie staat voor de vraag in hoeverre Verzekeraar een verwijt kan worden gemaakt ten aanzien van de wijze waarop hij Consument heeft geïnformeerd met betrekking tot de kosten die gemoeid zijn met de aankoop van het Actief Pensioen.

4.2 Deze klacht treft geen doel. Voorts rust naar het oordeel van de Commissie in het onderhavige geval waarin sprake is van een volledig gegarandeerde uitkering, op Verzekeraar niet de verplichting om het in de offerte genoemde totaalbedrag aan kosten nader uit te splitsen.

4.3 De Commissie kan er niet aan voorbijgaan dat een verzekeraar de beleidsvrijheid heeft om zelf de prijs van zijn product te bepalen. Wat Consument voor deze prijs zou kunnen krijgen was duidelijk. Van misleiding door Verzekeraar is dan ook geen sprake. Bovendien stond het Consument vrij om – al dan niet door tussenkomst van een adviseur – bij meerdere verzekeraars een voorstel op te vragen om op die manier te bepalen welke maatschappij het meest gunstige pensioen kon aanbieden.

4.4 De slotsom is derhalve dat Verzekeraar geen verwijt kan worden gemaakt en dat de vordering van Consument dientengevolge zal worden afgewezen.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

PJ 2018/121

KLACHTENINSTITUUT FINANCIËLE DIENSTVERLENING (GESCHILLENCOMMISSIE)

2 mei 2018, nr. 2018-279

(Mr. B.F. Keulen)

Art. 52 PW

Daling voor pensioenaankoop beschikbare kapitaal is gewoon beleggingsrisico. Geen schending zorgplicht. Het staat verzekeraar vrij kosten in rekening te brengen.

Daling pensioenkapitaal. Schending zorgplicht? Te hoge kosten?

Consument had kunnen en moeten weten dat de waarde van de beleggingen aan koersschommelingen onderhevig is en dat dit derhalve kan leiden tot een hoger dan wel lager pensioenkapitaal op de einddatum van de verzekering. Verzekeraar heeft aangegeven dat hij het beleggingsrisico – conform de Pensioenwet en in lijn met zijn zorgplicht – heeft afgebouwd naarmate de pensioendatum naderde en de Commissie – op basis van het dossier – geen reden heeft om aan te nemen dat Verzekeraar in deze te risicovol heeft belegd dan wel op andere wijze tekort is geschoten.

Ten aanzien van de stelling van Consument dat Verzekeraar hoge kosten in rekening brengt voor de aankoop van een levenslang ouderdomspensioen, merkt de Commissie op dat het Verzekeraar vrijstaat de prijsstelling van zijn producten te bepalen, mits geen sprake is van verborgen kosten. Daar staat tegenover dat het Consument vrijstaat om elders een pensioen aan te kopen.

Consument,
tegen

Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., gevestigd te Rotterdam, verder te noemen Verzekeraar.

Samenvatting

Consument klaagt zich over de waardevermindering van het pensioenkapitaal in de laatste drie maanden voor de pensioendatum. De Commissie merkt op dat een waardedaling van € 10.000,- weliswaar aanzienlijk is, doch Verzekeraar heeft aangegeven dat hij het beleggingsrisico – conform de pensioenwet en in lijn met zijn zorgplicht – heeft afgebouwd naarmate de pensioendatum naderde en de Commissie – op basis van het dossier – geen reden heeft om aan te nemen dat Verzekeraar in deze te risicovol heeft belegd dan wel op andere wijze tekort is geschoten. Daar komt bij dat het aan te kopen pensioen – als gevolg van de stijgende rente – tussen 15 september 2016 en 1 februari 2017 juist is gestegen van € 852,- per maand naar € 883,68 per maand. Consument had op 1 februari 2017 – ondanks de daling van het pensioenkapitaal – een hoger maandelijks pensioen kunnen aankopen dan op 15 september 2016, waardoor van enig nadeel geen sprake is. Dat Consument destijds heeft besloten om vooralsnog geen pensioen aan te kopen en nadien – door de daling van de rente – is geconfronteerd met een daling van het geoffreerde maandelijks pensioen, is een omstandigheid die voor rekening van Consument dient